

УДК 159.9(043.2)

Махукова В.М.,

Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ

ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМНОЇ РЕФЛЕКСІЇ У ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ІГРАХ

У сучасній психологічній науці актуальним є вивчення, системної рефлексії, зокрема, як чинника самоставлення особистості. Системна рефлексія дозволяє особистості подивитися на себе з іншого боку, очима сторонніх людей, а, отже, сприяє саморозвитку та самовдосконаленню.

Одним із інноваційних інструментів розвитку системної рефлексії є трансформаційна гра.

Таким чином, постає необхідність побудови теоретичної моделі дослідження системної рефлексії у суб'єкта ігрової діяльності, а саме учасника трансформаційної гри.

У зв'язку з аналізом поняття «системна рефлексія» виникає проблема розробки теоретичної моделі дослідження динаміки рефлексії в трансформаційних іграх. Мають бути досліджені як чинники, так і наслідки для розвитку особистісної рефлексії, як процесу трансформації. Особливістю внутрішньої рефлексії є суб'єктна активність особистості та самостійний вибір власного шляху саморозвитку.

Як зауважує Д. О. Леонтєв системна рефлексія є найбільш об'ємною та багатогранною, хоча її здійснення досить складне, саме вона дозволяє бачити як саму ситуацію взаємодії у всіх її аспектах, включаючи і полюс суб'єкта, і полюс об'єкта, так і альтернативні можливості. В основі системної рефлексії лежить унікальна людська здатність – дивитися на себе з боку [1, с. 110-135.].

Таким чином, у найбільш загальному вигляді «системна рефлексія» – це здатність дивитися на себе з боку стороннього спостерігача, виділяючи свої позитивні та негативні сторони.

На основі проведеного теоретичного дослідження особливостей особистісної та системної рефлексії нами була розроблена теоретична модель дослідження системної рефлексії як чинника самоставлення особистості.

Запропонована теоретична модель системної рефлексії включає наступні компоненти:

- когнітивний (відкритість, самовпевненість, самокерування);
- емоційний (самоцінність, самоприйняття, самоприв'язанність);
- самоприниженність (внутрішня конфліктність, самозвинувачення).

Модель передбачає два напрями – свідомість, яка спрямована на зовнішній світ і свідомість спрямована на внутрішній світ людини. На рис. 1 представлена модель системної рефлексії.

Рис. 1. Модель системної рефлексії.

Як видно з мал.1 представлена модель спрямована на визначення рефлексії як сутності самоставлення особистості та динаміки її становлення. Системна рефлексія, в якій спрямованість свідомості на себе відбувається не за рахунок, а в додаток до її спрямованості на зовнішню ситуацію, представляє собою єдиний повноцінний різновид рефлексії, оскільки вона в повному ступені виконує приписані рефлексії позитивні функції. Залишкові різновиди рефлексії є психологічно неповноцінними і відповідають за несприятливі наслідки спрямованості засвідчення себе.

Системна рефлексія яскраво проявлятися в процесі трансформаційної гри. В трансформаційній грі відбуваються зміни уявлення особистості внутрішнього світу на когнітивному та емоційному рівні за рахунок рефлексії зовнішнього світу, представленої в грі. Гра вносить в роботу елемент випадковості, або, якщо взяти в увагу навчання К. Г. Юнга про синхронії, дозволяє внутрішньому змісту психіки гравців відобразити її в грі. Гра, як будь-яка проєктивна методика, служить опорою учасників і дозволяє виражати себе набагато повніше, глибоко і швидко, ніж не без подібної опори.

Висновок. Системна рефлексія являє собою здатність дивитися на себе з боку стороннього спостерігача, виділяючи свої позитивні та негативні сторони, вона представляє собою єдиний повноцінний різновид рефлексії, оскільки вона в повному ступені виконує приписані рефлексії позитивні функції. Розроблена теоретична модель дослідження системної рефлексії як чинника самоставлення особистості передбачає два напрями – свідомість, яка спрямована на зовнішній світ і свідомість спрямована на внутрішній світ людини. Системна рефлексія проявляється в процесі трансформаційних ігор, оскільки вони впливають на самоставлення, осмислення власної поведінки, смисло-життєві орієнтації та цінності.

СПИСОК ВИКОРИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Леонтьев Д. А. Рефлексия «Хорошая» и «Дурная»: от объяснительной модели к дифференциальной диагностике / Д. А. Леонтьев, Е. Н. Осин // Психология. Журнал Высшей школы экономики. – 2014. – № 4. – Т. 11. – С. 110-135.
2. Wolfgang Pauli, Carl Gustav Jung. The Interpretation of Nature and the Psyche. Pantheon Books, 1955.

УДК159.922.63(043.2)

Мочонова М.,

Національний авіаційний університет, Київ

СТАРІННЯ – НЕМИНУЧИЙ ЕТАП В ЖИТТІ ЛЮДИНИ. ВИДИ СТАРІННЯ

Чисельність громадян похилого віку в світі дуже швидко зростає. Старіння і старість перетворюються на глобальну проблему. Слід відрізняти старіння і старість. Під старінням розуміємо процес, старість розуміється як його результат. Процесу старіння схильна як окрема людина, так і суспільство в цілому. Старість – це останній заключний етап у розвитку кожного суб'єкта. Старіння, якщо розглядати його як процес, включає в себе кілька етапів.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я виділяється три хронологічні періоди:

- літній – це вік від 60 до 74 років;
- старечий – від 75 до 89 років;
- довгожителі – від 90 років і старше.